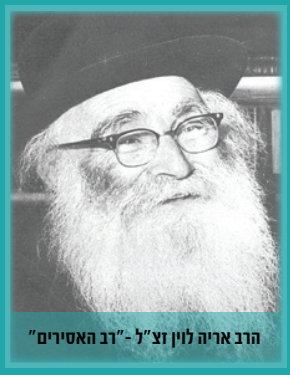
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 134

ט' אב תשע"ט

פרשת דברים - שבת חזון

דרך חיים

אומר המדרש (איכה רבה פרשה א סימן א):

"שאלו את בן עזאי, אמרו לו: רבינו, דרוש לנו דבר אחד ממגילת קינות. אמר להם: לא גלו ישראל עד שכפרו ביחידו של עולם, ובמילה שנתנה לעשרים דורות, ובעשרת הדברות ובחמשה ספרי תורה- כמנין 'איכה'".

לכאורה אנו יודעים שבית המקדש הראשון חרב על שלוש העבירות החמורות שבתורה- גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה, בעוד בית שני נחרב משום שנאת חינם, כפי שלימדונו חז"ל שדבר זה בא להורות ששקולה שנאת חינם כשלוש העבירות החמורות שבתורה.

לשם כך בא בן עזאי ומלמדנו שעבירות אלו הינן התוצאה של תהליך חמור יותר שהתרחב בעם באותם ימים. התהליך הוא תהליך ניתוק משורש האמונה בה' אחד. יסוד האמונה בה' אחד נרמז באות א' שבמילת 'איכה'. את בסיס האמונה שלנו קיבלנו במעמד הר סיני בשמיעת עשרת הדיברות - שנרמזות באות י'. האומה הישראלית החלה את דרכה בקבלת אברהם אבינו את ברית המילה, עשרים דורות לאחר ברית העולם - כפי שנרמז באות כ'. והמשכת האמונה באומה תלויה בלימוד התורה וקיומה על כל חמשת חומשיה הרמוזים באות ה'.

המילה איכה מעמידה אותנו על היסוד הרוחני שגרם לעוונות השונים שהביאו לחורבן, כיוון ש"איכה" -ניתקנו עצמנו מיסוד האמונה- "ישבה בדד".

עבודה זרה מביאה לידי ביטוי את הכפירה בה' אחד בצורה הברורה ביותר. כך גם שפיכות דמים וגילוי עריות נובעת מאי הבנה של "חביב אדם שנברא בצלם", שכל אדם הוא גילוי של רבונו של עולם ואחדותו בכל אדם ואדם. ר' דוד טעביל, גדול תלמידיו של ר' חיים מוולוז'ין הסביר שגם עוון שנאת חינם ששרר באומה בבית שני גם הוא מהווה כפירה באחדות ה' (דרשות בית דוד דרוש ו אות כ):

"כי כן כאשר העובד עבודה זרה הוא כופר באחדותו יתברך שמו ומשתף לו דבר אחר, ככה לעומת זה עוון המחלוקת ופירוד הלבבות ההווה בין אנשי האומה הישראלית הוא עצם הכפירה כמו כן באחדותו יתברך שמו. כי שורש אחדותו יתברך שמו מחייב שיהיה כלליית העם הקדוש הישראלי מתאחדים יחד באהבה ואחוה ורעות אגודים יחד צמודים כאיש אחד מבלי שום פירוד והתחלקות, כי כן כאשר הבורא יתברך שמו הוא האחד הפשוט ההחלטיי... ככה לעומת זה העם הקדוש הישראלי בהיות נשמתם אצולה ממקור האחדות... לזאת גם המה מחויבים להתאחד יחד להיות צמודים וקשורים זה בזה, יותר מהתאחדות הגוף האחד המחובר מאיברים רבים, יען כי שורש נשמתם הוא האחדות אשר אין שם מהפירוד והתחלקות כלל -

המשך בעמוד הבא

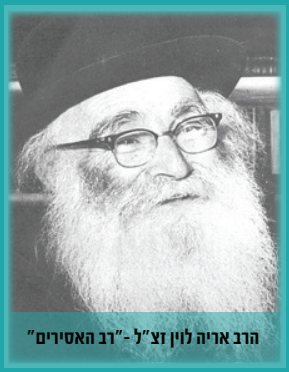
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

והתאחדותנו יחד זה בזה מעיד על אחדותו יתברך שמו.

ולזאת הנה הוא מבואר קושי עוון המחלוקת כי הוא ממש כעבודה זרה, יען כי הפירוד ההווה מן המחלוקת הוא היפוך האחדות, וכאילו מעיד על עצמו שאין לו חלק באלהי ישראל, אשר הוא מקור האחדות, ועל זה נאמר "ונרגן מפריד אלוף".

ומצורף לזה כי בהיות המחלוקת והפירוד בין העם הישראלי שוב אין כאן מי שיעיד על אחדותו יתברך שמו. וזהו עיקר שורש פורה ראש ולענה מיצרא דעבודה זרה, אשר לא נתבטל גם על ידי אנשי כנסת הגדולה, ועדיין השטן מרקד בינינו בעוונותינו הרבים".

עוון הכפירה באחדותו יתברך שבא לידי ביטוי במעשינו ובאהבת ישראל השרויה בינינו היא השורש אותו עלינו לתקן על מנת לזכות לבניין בית מקדשנו.

שבת שלום ומבורך!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

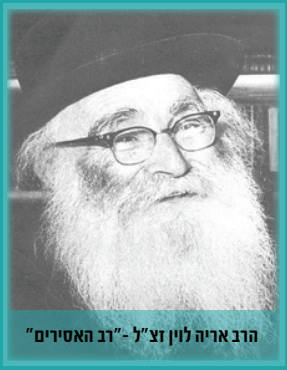
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

בימי חודש אב, שבו חרב בית המקדש, פקד ר' אריה את קבר אשתו הצדקת, וכשהוא רועד ופניו אל הכותל אמר: 'כמה בוכה אדם על מתו האהוב, על אשתו, אמו או בנו, בשר מבשרו ודם מדמו, קרוב ויקר? בוכה הוא עליו בדמעות הרבה בשעת פטירתו, אך מוסיף לבכותו ולהתאבל עליו זמן מה לאחר מכן ולא עוד. כעבור שנה-שנתיים אין כוח לבכות עוד, כי בדרך הטבע חרב מקור הדמעה, הלך הנפטר לעולמו ו'גזירה על המת שישתכח מן הלב'

וראה זה פלא: על חורבן בית המקדש, בית אבנים שחרב לפני אלפי שנים, לא חיינו עימו בעת תפארתו, לא הכרנוהו מקרוב - עליו בוכים יהודים ומתאבלים בדמעות ש ליש בכל אשר יהיו שנה-שנה כבר מאות בשנים, ויש עוד דמעות, הרבה דמעות.

ולא פלא! רק הוא אות שלא מת מונח לפנינו. בית המקדש לא מת! אם יש בנו עדיין כח לבכות עליו, אם יש בנו דמעות להוריד, אות הוא שמה שאנו בוכים עליו חי ולא מת. אות הוא שיש תקוה!!'.

(איש צדיק היה)

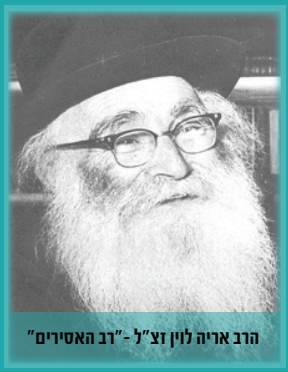
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בשנה זו שחל תשעה באב בשבת קודש אין מקיימים את הצום במועדו והוא נדחה ליום ראשון - ומתחילים את הצום במוצאי שבת קודש. שבת זו נקראת על שם ההפטרה 'שבת חזון', ועל אף שחלה בט' באב אין נוהגים בה מנהגי אבילות כלל, אלא אוכלים ושותים ושמחים ומתנהגים כבכל שבתות השנה. למנהג בני אשכנז נוהגים מנהגי אבלות בדברים שבצנעא. לכן נזהרים שלא לרחוץ בשבת פניו, ידיו ורגליו אף בחמים שהוחמו בערב שבת אלא בקרים בלבד. הנוהגים לטבול לטהרתם יבקשו מהאחראי על המקוה שלא יהיו בו מים חמים.

בשבת זו, כבשבת שעברה, מותר ללבוש בגדי שבת. יש מי שנהגו ללבוש בגדי חול (מנהג ה'יקים'), ואין למחות בידם.

יש מקומות שנהגו להחליף את פרוכת ארון הקודש והבימה לפרוכת שאינה של שבת או לצבע שחור. וכל מקום יעשה כמנהגו. ישנם מנהגים שונים לגבי ניגון "לכה דודי" במנגינת הקינה "אלי ציון ועריה", וכל מקום יעשה כמנהגו. כן ישנם מנהגים שונים לגבי ניגון הפסוק "איכה אשא לבדי" וההפטרה בטעמי מגילת איכה.

אף בסעודה שלישית, שנאכלת בזמן בו בכל שנה במועד הזה נאכלת סעודה מפסקת- אוכלים ושותים ומעלים על שולחננו כסעודת שלמה בשעתו (לשון מרן השלחן ערוך עפ"י מסכת תענית דף כט). לכן מותר לסעוד בסעודה זו עם חברים ולשיר ולזמר כהרגלו. ויש שפסקו שנכון למעט באורחים ולאכול בחוג בני המשפחה המצומצם על מנת לשבת לסעודה זו מתוך דאבון לב.

יש להיזהר שלא לומר בסעודה זו 'אני אוכל על מנת שיהיה לי כוח לצום', שיש בזה איסור גמור של הכנה מקודש לחול. מטעם זה אדם שנוהג ליטול טיפות או גלולות להקלת הצום יימנע מלקחתם בסעודה זו; כאשר הדרך הנכונה היא ליטול אותם בלא מים בצאת השבת או לערבם במשקה או מאכל בסעודה, שבכך נוטל אותם אגב השתייה או האכילה. מאותו טעם אין להביא בשבת לבית הכנסת את ספרי הקינות, אלא אם מעיין בהם במהלך השבת.

את הסעודה יש לסיים עד שקיעת החמה (19:30), שמזמן זה הוא ספק מוצאי שבת וממילא תחילת הצום. על כן יש לצחצח את שיניו במי-פה עד שעה זו. אך ניתן לברך את ברכת המזון גם לאחר זמן זה.

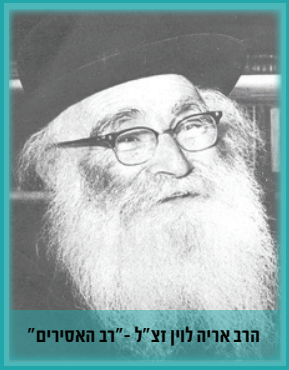

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

לאחר הסעודה ימתין עד שעת צאת השבת (20:09), או עכ"פ עד שעת צאת הכוכבים (19:51), יאמר בלא שם ומלכות "ברוך המבדיל בין קודש לחול"- ואז יוכל להחליף את בגדיו לבגדי חול ואת מנעלי העור במנעלים אחרים. יש שנהגו להחליף את הבגדים בביתם וללכת במנעלי עור לבית הכנסת ולהחליפם במנעלים אחרים רק לאחר אמירת "ברכו". דין הבגדים שלובש בצאת השבת הוא כדין הבגדים לכל אורך תשעת הימים- שאין ללבוש בגדים מכובסים ומגוהצים אלא בגדים ש'הכנו' קודם ראש חודש אב.

נהגו להחשיך את האורות בבית הכנסת ולהסיר או להסיט את פרוכת ארון הקודש, ובשנה זו עושים כן רק לאחר שהחזן אמר "ברכו".

לאחר תפילת שמונה עשרה אומר החזן 'קדיש תתקבל' וקוראים את מגילת איכה. לאחריה נוהגים לקרוא את הקינות של ליל תשעה באב כמודפס בספרי הקינות. בתום אמירת הקינות אומרים "ואתה קדוש", בלא אמירת "ויהי נעם" ו"ויתן לך" כנהוג בכל מוצאי שבת משום שיש בהם נחמה. לאחר מכן אומרים קדיש בלא "תתקבל צלותהון". נעיר שאין נשים חייבות בשמיעת מגילת איכה, באם אשה רוצה לבוא לומר קינות אין לה לשבת על הרצפה בבית הכנסת.

לאחר התפילה אין עושים הבדלה על הכוס כמידי שבוע, אלא מברכים את ברכת "בורא מאורי האש" בלבד. יש שנהגו לצאת בברכה בבית הכנסת ויש שבירכו כל אחד לעצמו בביתו. כיוון שישנו ספק האם נשים חייבות בברכה זו, הנכון ביותר הוא שהבעל יברך אחר התפילה בבית עבור עצמו ועבור אשתו. בכל אופן קודם שאשה עושה מלאכות שונות תתפלל ותאמר "אתה חוננתנו" או עכ"פ תברך "ברוך המבדיל" בלא שם ומלכות ורק אז תעשה מלאכה.

אדם שפטור מלצום, כחולה וכדומה, יעשה הבדלה קודם שיאכל. את ההבדלה אומר ללא הקדמת פסוקי הנחמה שבנוסח ההבדלה וללא בשמים, ושותה דווקא מיצים טבעיים וכדומה ולא יין או משתה משכר. אשה שפטורה מן הצום תאכל בלא הבדלה, ותצא ידי חובת ההבדלה מפי בעלה במוצאי הצום.

מובא בדברי מרן השלחן ערוך שיש לישון על הארץ עם אבן תחת ראשו בין בלילה ובין ביום. והמנהג

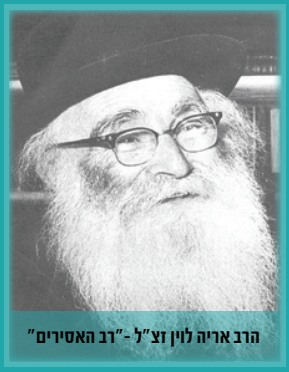

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

הנכון הוא להוריד את מזרון מיטתו על גבי הקרקע ולישון בלא כרית. אמנם אדם זקן או חולה ודאי יכול לישון כרגיל על מיטתו.

בתפילת שחרית אין מניחים תפילין ולא מתעטפים בטלית גדול, אמנם לובשים טלית קטן כבכל יום ויפטרנה בברכת הטלית הגדול במנחה. כן לא נחזיק את פתילות הציצית בשעת אמירת "ברוך שאמר" וקריאת שמע. אדם שצריך לאכול אחר חצות היום יקדים להניח התפילין ולהתעטף בציצית. בשעת תפילת מנחה נניח תפילין ונתעטף בטלית בברכה כבכל יום, ורבים נוהגים לקרוא את ד' פרשיות התפילין גם בתשעה באב. הנוהג להניח תפילין של רבנו תם- יניחם גם בתשעה באב בשעת המנחה.

אין אומרים תחנון ביום זה, משום שהוא נקרא מועד- "קרא עלי מועד". קוראים בתורה ובהפטרה את הקריאה של תשעה באב. לאחר החזרת ספר התורה קוראים במגילת איכה ואומרים קינות. בתום אמירת הקינות ממשיך הש"ץ לומר "אשרי" ו"ובא לציון" בדילוג על הפסוק "ואני זאת בריתי", אומרים קדיש שלם בלא "תתקבל" ו"עלינו לשבח"". רוב הציבור נהגו שלא לומר "פטום הקטורת" ושיר של יום (אותם נהגו להשלים אחר תפילת מנחה), ומנהג ההולכים בדרכי הסוד וחלק מקהל החסידים לומר קטעים אלו כבכל יום. אדם שיש לו 'חיוב' לעלות כש"ץ ייגש לעמוד דווקא בתפילת שחרית שעוסקים בה בדברים הרעים, אך במנחה שעוסקים בדברי נחמה לא ייגש לפני העמוד.

יש שנהגו ללכת אחר תפילת שחרית לבית הקברות, ודנו הפוסקים במנהג זה, וההכרעה למעשה היא שמותר ללכת אך לעמוד במרחק של ד' אמות מהקברים (כשני מטרים).

בצום תשעה באב חלים כל חמשת העינויים כביום כיפור: אכילה, שתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל וכן אין לאדם נשוי להתייחד עם אשתו. כאמור אין לאדם לאכול ולשתות החל משעת שקיעת החמה בצאת השבת. בכלל השתייה אסור גם להכניס מים לפיו, על כן אין לאדם להקל ולשטוף פיו במי-פה, מלבד במקום חולי.

בשונה מיום הכיפור שהוא מן התורה, בצום תשעה באב נקל גם לחולה שאין בו סכנה שלא יצום ביום זה; בכלל זה כל אדם שסובל ממחלה באברים הפנימיים, מחלות זיהומיות שמלוות בחום גבוה,

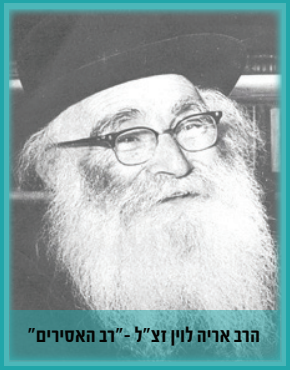
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

מחלות במערכת הנשימה, מחלות מוחיות, חוסר דם (מתחת ל-9 המוגלובין), תשישות קשה אצל זקנים, אדם שהתעלף במהלך הצום או סובל מסחרחורות חזקות, הסובל משלשולים או הקאות באופן קיצוני, אדם שחום גופו עלה קודם או במהלך הצום ל-39 מעלות ומעלה ואדם שאינו מסוגל לרדת ממיטתו.

אשה מעוברת חלשה, אף קודם ארבעים יום מתחילת הריונה- פטורה מלצום, במיוחד אם הפילה בעבר. ובשנה זו שהצום נדחה אין לאשה בהריון או אשה מיניקה באופן מלא לצום כלל. אשה המניקה באופן מלא או כמעט מלא שעקב הצום ייפסק לה החלב או ימעט באופן משמעותי- לא תצום כלל. באם התינוק משתמש במקביל גם בתחליפי חלב אם (כך שאינה מניקה אף באופן כמעט מלא)- תצום, אלא אם היא מרגישה חלשה כפי שאמרנו בדין אשה מעוברת. אשה אחר לידה- לא צמה בתוך שלושים הימים הראשונים, אלא אם כן היא מתפקדת באופן מלא כהרגלה ועברו כבר שבעה ימים מהלידה- שאז יש לה לצום באם הרופא מאשר לה. אשה שמרגישה שלא בטוב יכולה להקל ולא לצום אף אחר שלושים יום מהלידה. אשה שהפילה רח"ל לאחר שעברו ארבעים ימי הריון- דינה כיולדת לכל דבר ועניין.

בין הנשים המוזכרות לעיל ובין חולה- לא צמים כלל ביום תשעה באב, ויכולים לאכול ולשתות כהרגלם. אמנם בליל תשעה באב נכון שיצומו על מנת להשתתף בצערם של ישראל. אלא אם כן יש בכך משום סכנה- ואז לא יצומו כלל. כאשר ודאי יש להימנע מאכילת מאכלים של תענוגות ומותרות, כן נכון להם להימנע מאכילת שני מאכלים מבושלים יחד כפי שמקפידים להימנע בסעודה המפסקת.

קטן או קטנה עד גיל תשע אינם צריכים לצום כלל, ואחר גיל תשע נותנים להם לצום בליל תשעה באב ומספר שעות ביום על מנת להרגילם במצוות, אך אין לתת להם לצום באופן מלא את הצום (בשונה מדין יום הכיפורים). המותרים לאכול בצום מוסיפים בברכת המזון "נחם" קודם "בונה ירושלים" ובה חותמים את הברכה, ויש שנהגו לאמרו ב"הרחמן" בלא ברכה. אין אוכלים בתשעה באב שלושה גברים יחדיו על מנת שלא להתחייב בזימון.

אדם שצם ונוטל תרופות קבועות- ייטול את הגלולות בלא מים, ובאם אינו יכול ייטול עם מעט מים מעורבים במלח כך שתתבטל ההנאה מהמים.

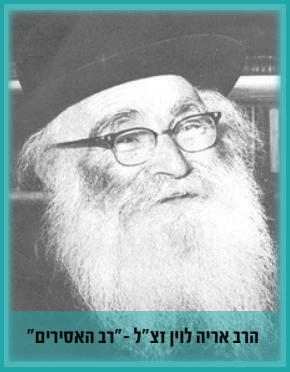

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אין לרחוץ ביום תשעה באב, לכן אדם שקם בבוקר נוטל את ידיו עד סוף קשרי אצבעות, דהיינו החיבור בין אצבעותיו לכף היד. אדם שמותר לאכול בתשעה באב נוטל ידיו כרגיל קודם אכילת הלחם, משום שנטילה זו היא מצוה. כן הכהנים נוטלים ידיהם כרגיל קודם ברכת כהנים. אדם שנגע בדבר מלוכלך או בנעליו ירחץ את המקום המלוכלך בידיו.

אין לסוך בתשעה באב, ובכלל זה שימוש בבושם או במיני קוסמטיקה של נשים. אמנם אדם שסובל מריח רע יכול להשתמש בדאודורנט, שאין זה לשם תענוג אלא למניעת עגמת נפש. כן ניתן למרוח על עצמו תכשיר דוחה יתושים.

המנהג לחנך גם את הילדים שלא להשתמש בנעלי עור, בעיקר כיום שיש תחליפים נוחים. אמנם ילד אשר סובל מכך יכול להמשיך להשתמש בנעליו הרגילות. ניתן להקל ללבוש נעליים נוחות שאינן מעור, כגון 'קרוקס' ודומיו, אמנם המחמיר ללבוש דווקא נעליים לא נוחות תבוא עליו ברכה.

יום תשעה באב הוא יום שנקבע כבכייה לדורות. לכן ביום זה אנו נוהגים ממש כאבלים, וכל דיני אבלות שייכים ממש להלכה למעשה. אין שאילת שלום בתשעה באב, בין בלילה ובין ביום. בכלל זה אין לומר גם שאר ביטויים, כגון 'להתראות' או בלועזית כ'היי' ו'ביי'. אדם שנתקל באדם שאינו יודע את ההלכה ואמר לו 'שלום' ישיב לו 'שלום' בשפה רפה וכובד ראש כך שיבין שאין נכון לנהוג כן ביום זה. אמנם איחול 'מזל טוב' אינו בכלל זה, ומותר לאמרו בתשעה באב.

אין לומדים תורה ביום זה, משום ש"פקודי ה' ישרים משמחי לב". בכל שנה אין ללמוד כבר מחצות היום של ערב תשעה באב, אך בשנה זו שערב הצום חל בשבת אנו לומדים כרגיל עד תחילת הצום. על אף שאין ללמוד דברי תורה המשמחים התירו ללמוד דברים המעציבים; מגילת איכה, הלכות אבלות, אגדות על החרבן, נבואות החרבן, ספרי היסטוריה אשר עוסקים בתקופת החורבן או גזירות אחרות על עם ישראל (כאינקוויזיציה, השואה וכדומה), לימוד ספרי מוסר וסיפורי צדיקים המעוררים לשיפור המעשים כאשר אין בהם ריבוי של מדרשים ופסוקים. אמנם ודאי אין שום היתר לעסוק בדברים שמסיחים את הדעת מהאבלות, כגון קריאת עיתונים או מאמרי חול שאינם קשורים לחרבן ולצער. אדם שעקב לימוד בדברים המצערים יתבטל מלימוד התורה- יכול להקל ללמוד דברים אחרים מחצות היום (12:46), ובמיוחד בשנה זו שתשעה באב נדחה ליום א'. התירו הפוסקים לקרוא

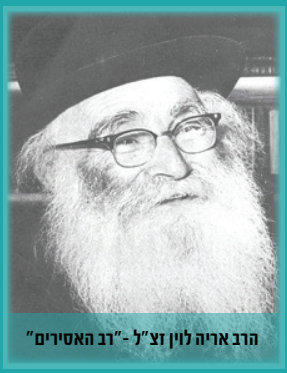
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

תהלים מאחרי חצות היום, אך אם קורא בדרך תחנונים (ובמיוחד עבור חולה וכדומה) יכול לקרוא כבר מהבוקר.

יש להימנע מעשיית מלאכה בתשעה באב. אך כיום שדוחק הפרנסה גדול ניתן להקל לצאת למלאכתו אחר אמירת הקינות, והמחמיר בזה תבוא עליו ברכה. אך בחנויות לממכר מזון מקילים לכתחילה, על מנת שאנשים יוכלו לקנות עבור הקטנים והחולים הזקוקים לכך. אין לעשות בביתו מלאכה שיש בה שיהוי, בכלל זה תיקונים בבית ומוצריו, תיקוני בגדים, ניקוי הבית או הכלים וכדומה. אמנם אם יש צורך להשתמש בכלי מסוים עבור אותו יום ניתן לשטפו, אך יש לעשות כן במים קרים בלבד. מותר לאפות או לבשל עבור צאת הצום מאחר חצות היום, וגם בזה נקפיד על שימוש במים קרים בלבד. בתשעה באב בשעת המנחה נולד המשיח ששמו מנחם (בשם האר"י הקדוש), לכן בנות ישראל הצדקניות שוטפות, מנקות ומכינות את הבית מחצות היום לקראת שמחת הגאולה אכי"ר, וזהו חיזוק גדול לאמונה ואין למחות בידן.

עד חצות היום יש לשבת על גבי הרצפה עם הפרדה בינו ובין הקרקע באמצעות כרית וכדומה. אדם שאינו יכול לשבת ישירות על גבי הקרקע יישב על גבי כסא הנמוך מג' טפחים (24 ס"מ). באם אינו יכול גם בכך יישב על גבי כסא רגיל. אדם שיושב בבית הכנסת על גבי מדרגות ארון הקודש נחשב כאדם היושב על גבי הרצפה. אדם שנוסע בתשעה באב יכול לשבת על גבי כסא הרכב או האוטובוס כרגיל משום שמדובר בהכרח ולא בתענוג.

יש להימנע מעישון בתשעה באב, אך אדם שמוכרח לדבר יכול לעשן בצנעא בתוך ביתו, והמחמיר שלא לעשן כלל תבוא עליו ברכה. יש להימנע מהרחת טבק ביום זה.

מתפללים ערבית כרגיל בסיום הצום, ולאחר תפילת ערבית אומרים 'קידוש לבנה'. לאחר סיום הצום (19:57) עורכים הבדלה, בה אין מברכים על הבשמים שנועדו דווקא להבדלה במוצאי שבת ולא על האש עליה בירכנו אמש בצאת השבת.

בכל שנה ממשיכים חלק מדיני תשעת הימים גם ליום שאחר תשעה באב, משום שאז היה עיקר שריפת בית מקדשנו. אך מכיוון שבשנה זו הצום חל בי' באב, הרי שלאחר סיום הצום אין צריך להקפיד

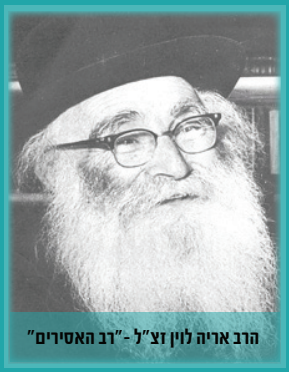
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בדיני תשעת הימים. אמנם מרן הרמ"א פסק לבני אשכנז שאין לאכול בשר ולשתות יין עד למחרת בבוקר, אמנם גם בני אשכנז יכולים לשתות מיין ההבדלה שעושה במוצאי תשעה באב.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | בשנה זו שתשעה באב חל בשבת מה מותר לעשות מיד במוצאי תשעה באב?

תשובה | בשנה שתשעה באב נדחה ליום א' מותר מיד בכיבוס, תספורת, רחיצה, לבישת בגדים מכובסים וחידוש דברים. אולם בשר ויין אסור עד למחרת בבוקר משום "אבילותו של יום" (שו"ע סי' תקנ"ח ופוסקים).

שאלה | כיצד יש לנהוג בעניין קידוש לבנה במוצאי תשעה באב?

תשובה | הט"ז (סי' תקנ"א) כתב שלא לקדש את הלבנה במוצאי תשעה באב על פי דברי מרן הרמ"א (סי' תכ"ו) שלא מקדשים את הלבנה במוצאי תענית. אולם למעשה נוהגים כדברי הבאר היטב (סי' תקנ"א סקכ"ה), שאדרבה יש לקדש את הלבנה כי אז נולד בן דוד ומבשרים ללבנה שעתידה כעת מיד להתחדש. רק שנעיר שיש להקפיד שיהא דבר מה לטעום קודם הקידוש לבנה (מ"ב סי' תכ"ו בשם האליה רבה וחיי אדם).

יש לדעת שבשנה זו שתשעה באב נדחה ליום ראשון, או בשנה שהוא חל בכל אופן ביום ראשון - אין טועמים דבר קודם קידוש לבנה, משום שיש לעשות קידוש לבנה ברוב עם ובכדי לטעום דבר מה יהיה צריך לעשות הבדלה.

נציין שאפשר לקדש הלבנה בנעלי בד או גומי אך לא יחף, וכתב החיד"א שיש ליטול ידיים קודם קידוש לבנה (מורה באצבע סי' ח').

שאלה | האם אבל בשנת אבלותו חייב להתפלל כשליח ציבור בתשעה באב?

תשובה | מותר לכתחילה שבעל החיוב ייגש. רק אציין שהיעב"ץ כותב שכדאי להימנע מכך שלא להגביר בזה את מידת הדין. אבל להכרעת הפוסקים אין מניעה בזה. אמנם מה שמותר להעלות בעל חיוב לתורה הוא דווקא בשחרית, משום שהקריאה עוסקת בעניינים הרעים, אך לא במנחה שעוסקים בנחמה (שע"ת סי' תקנ"ד בשם מחז"ב).

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il